

ЗМІСТ

- 6 **Подяка**
- 8 **Вступ.** Ми самі визначаємо нашу готовність до майбутнього
- 14 **Розділ перший.** Техновірус та інші війни
- 32 **Розділ другий.** «Хотят ли русские войны...»
- 64 **Розділ третій.** Асиметричний горизонт України
- 86 **Розділ четвертий.** Спорядження для лицарів плаща й кинджала
- 112 **Розділ п'ятий.** Непереможна рать: манжети для територіальних військ
- 132 **Розділ шостий.** Армія як ядро національної сили
- 160 **Розділ сьомий.** Нові оборонні технології: головна асиметрична сила
- 180 **Розділ восьмий.** Технологічні засіки України: джерела нелінійної сили
- 190 **Розділ дев'ятий.** Як не проспати глобальні трансформації
- 210 **Висновок**
- 216 **Додатки**
- 242 **Список скорочень**

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

ПО ДЛЯ ЖДА

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Автор висловлює подяку за неоціненну допомогу в підготовці та аналізі матеріалів для книжки колективу Центру досліджень армії, конверсії та роззброєння і, зокрема, його керівникові ВАЛЕНТИНУ БАДРАКУ.

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

В С Т У П

МИ САМІ ВИЗНАЧАЄМО НАШУ ГОТОВНІСТЬ ДО МАЙБУТНЬОГО

Минуле та сьогодніня — наші засоби;
лише майбутнє — наша мета¹.

Блез Паскаль,
французький філософ, фізик, математик (1623—1662)

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

мовірно, вас здивує те, що я починаю свою книжку зі звернення до образу того, хто запам'ятався світові як наймовірний позер, егоцентрист, схильний до гучних, часом аж надто вигадливих тирад. Невиправний прихильник орнаментального стилю, він щиро прислухався лише до відлуння власних висловлювань. Так-так, я про Вінстона Черчилля. Насправді, він близький мені не лише своєю схильністю до самоіронії, а й гострим відчуттям свободи — у широкому сенсі цього поняття.

Попри замилювання собою й показну черствість до всього навколишнього світу, цей непохитний британський політик справді жадав свободи для всіх і, передусім, для британської нації. Інакше ніколи не зважився б на угоду із самим собою: не люблячи американців, до святості культивуючи власні звички, зокрема й особливу пристрасть до розкоші та комфорту, нарешті, зневажаючи холопство, він почав підлезуватися до американських лідерів так наполегливо, що, за словами Томаса Рікса, «колеги [Черчилля] здригалися від огиди»². Але рухала ним висока мета — змусити США повністю вступити у Другу світову війну і, таким чином, перекласти частину тягаря війни на Штати, врятувати Британію від непередбачуваного двобою з нацистською Німеччиною Гітлера.

Чого вартий лише його візит до президента США Франкліна Рузвельта наприкінці 1941 року! Два тижні поспіль він упадав біля Руз-

---

¹ <https://socratify.net/quotes/blez-paskal/20977>

² http://loveread.ec/read_book.php?id=83553&p=52

вельта та його проникливого помічника Гаррі Гопкінса, нехтуючи своїми відчуттями та бажаннями. Обідаючи в їхньому товаристві, Черчилль підлабузнювався й улесливо, немов підлеглий, перекопував своїх співрозмовників у необхідності військового союзу. В американському Конгресі він цитував Лінкольна і здобув овації, тонко зв'язавши красивими фразами британців та американців у єдине, неподільне ціле. Апогеєм красномовства британського прем'єр-міністра стали його високомовні висловлювання про прагнення Королівства захистити свободу людини — саме це жадали почути американці.

Чого навчає нас лукавий інтелектуал Туманного Альбіону? Того, що коли настав час виборювати свої цінності, хай навіть у боротьбі зі значно сильнішим супротивником, можна пожертвувати всім. І сенс тут не в особистому жертвоприношенні окремого політика, а в тому, що саме базові людські цінності є головним пріоритетом. Проголошення такого твердження вимагає адекватних дій, успіх яких може бути досягнутий різними шляхами, зокрема й нелінійними, нетрадиційними, асиметричними.

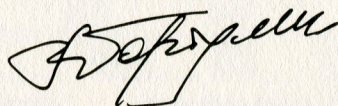
Для України, що зіткнулася з непримиренним ворогом української нації, до того ж сильним та зловісно безпринципним, вихід один-єдиний — відважно взяти на себе функцію архітектора свого часу й докласти до реалізації цього кроку всіх можливих зусиль.

Будь-який хоча б трохи реалістичний аналіз приведе до висновку: бій у полі зрозумілими традиційними засобами — точно не наш стиль. Та для успішного конструювання майбутнього, задля його наполегливого і впевненого формування замість реагування на події з позиції слабшого нам необхідне щось надзвичайне. Першочергове завдання інтелектуальної еліти країни — не лише сформувати образ майбутнього, а й ретельно підготувати інструментарій для зустрічі з ним. Знання про наше минуле, наявність у генетичній пам'яті страшних репресій і нещадної готовності до винищення заради домінування — усе це має змусити нас підійти до створення арсеналу протидії без сентиментальних церемоній.

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Ми побачили таку можливість. Потенціал України дає змогу викувати ланцюги для стримування найзапеклішого агресора. Треба просто працювати, не шкодуючи сил. Як? Про це я розповім у своїй книжці.

Ваш Володимир Горбулін

Ніколи не здавайтеся, ніколи не здавайтеся, ніколи, ніколи, ніколи — ні в чому, ані в значущому, ані в незначному, ані у великому, ані в малому, — не здавайтеся нічому, крім голосу честі і здорового глузду. Не відступайте перед силою; не відступайте перед уявною могутністю ворога³.

Вінстон Черчилль,
прем'єр-міністр Великої Британії
у 1940—1946 та 1951—1955 роках

---

³ Рикс Т. Черчилль и Оруэлл: Битва
Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>
за свободу. М., 2019. С. 135.

РОЗ ДІЛ ПЕР ШИИ

ТЕХНОВІРУС ТА ІНШІ ВІЙНИ

З 2020 по 2030 рік на нас чекає повсюдна роботизація. У США та Європі будуть ухвалені перші закони, що регулюють відносини людей і роботів. Діяльність роботів, їхні права та обов'язки перетворюватимуться на свого роду «Кодекс поведінки робота». Утім, передбачається, що цей кодекс накладатиме певну відповідальність і на користувачів — тобто на нас із вами⁴.

Андрій Курпатов,
телеведучий, продюсер, психотерапевт, письменник

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Останні роки другої декади XXI століття кардинально змінили нашу думку про себе й навколишній світ. Багатогранність подій, що заскочили нас, приголомшила людство.

Але якщо про чергову світову економічну кризу говорилося невідмінно як про подію неминучу, то пандемія істотно змінила характер соціальних та економічних оцінок і прогнозів. Перспективи в усьому світі видаються похмурими, і досі немає чітких відповідей, як боротися з коронавірусом і протистояти можливому занепаду економіки.

Про свою оцінку руйнівних наслідків COVID-19 я вже писав у співавторстві в статті «Національна безпека України: фокус пріоритетів в умовах пандемії»⁵.

Проте за «лондонським туманом»⁶, у який коронавірус занурив увесь світ, погано проглядається важлива тенденція, яка має прямий стосунок до глобальної системи міжнародної безпеки.

Річ не тільки й не стільки в тому, що у 2020—2021 роках закінчується знижувальна хвиля 5-го циклу економічної градації Миколи Кон-

---

⁴ Курпатов А. В. Четвертая мировая война. Будущее уже рядом. Капитал, 2016. 400 с. Див. тут: <http://yakutiafuture.ru/2020/04/10/chto-nas-zhdyot-v-blizhajshie-10-let/>

⁵ Повний текст статті читайте за посиланням: <http://files.nas.gov.ua/PublicMessages/Documents/0/2020/05/200528141104714-4221.pdf>

⁶ «Лондонський туман» (*Great Smog*) — метафора смертоносної дії, викликаной неймовірним забрудненням повітря у Лондоні в грудні 1952 року, наслідки якого були вельми істотними не лише для здоров'я лондонців, а й для економіки, екології, політики. — Прим. ред.